

59 שיש בו קדושת הגוף, והא – והולד ממין שיש בו קדושת הגוף.
60 אולם הקא בפרה שילדה חמור, דהא – שהולד ממין בהמה ממאה, והא – והאם ממין בהמה מהורה, הא – האם ממין שיש בו קדושת
61 הגוף, והא – והולד ממין שאין בו אלא קדושת דמים, אף שיש בו
62 מקצת סימנים, לא יחול עליו חיוב בכורה. או דלמא בין דאידי
63 ואידי – האם והולד בני מיקדש בכורה, שהאם ממין קדושת בכור
64 בהמה טהורה, והולד ממין קדושת פטר חמור, קדוש בקדושת בכור
65 בהמה טהורה.
66 אומרת הגמרא: ואם תמצא לומר שפרה שילדה חמור בין דאידי
67 ואידי – האם והולד בני מיקדש בכורה – יש במינם קדושת
68 בכורה, לכן הולד קדוש, עדיין יש לדון בהמור שילדה מין סוס, ויש
69 בו מקצת סימנים, מהו, האם קדוש כפטר חמור או לא. וצדדי הספק
70 הם, הקא – בחמור שילדה מין סוס, הולד ודאי לא פת מיקדש
71 בכורה הוא, ולכן אינו קדוש בכורה. או דלמא בין דהולד מין
72 בהמה ממאה הוא, ובכך שוה לאמו, אין ביניהם שינוי גדול, וקדוש
73 בקדושת פטר חמור.
74 אומרת הגמרא: ואם תמצא לומר שחמור שילדה סוס, בין דמין
75 ממאה הוא, הולד קדוש כפטר חמור, עדיין יש לדון בפרה שילדה
76 מין סוס, ויש בו מקצת סימנים, מהו, האם קדוש כבכור בהמה
77 טהורה. וצדדי הספק הם, האם הקא – בפרה שילדה סוס, ודאי אין
78 הולד קדוש בכורה, משום דהא – האם ממין בהמה מהורה, והא
79 – ואילו הולד ממין בהמה ממאה, ועוד, הא – האם פת מיקדש
80 בכורה – ממין הראוי לקדושת בכורה, והא – ואילו הולד לא פת
81 מיקדש בכורה – ממין שאינו ראוי לקדושת בכורה, וכיון שאינו
82 שוה לאמו, אינו קדוש בכורה. או דלמא כיון שדומה לאמו במקצת
83 סימנים, סימני מילתא היא – יש בהם חשיבות להחשיב את הולד
84 כהאם, וקדוש כבכור בהמה טהורה.
85 הרי לנו ג' ספיקות: א. פרה שילדה מין חמור. ב. חמור שילדה מין
86 סוס. ג. פרה שילדה מין סוס. וכל ספיקות אלו אינן אלא כשדומה
87 הנולד לאמו במקצת סימנים.
88 הגמרא רוצה לפשוט את שלשת הספיקות. אומרת הגמרא: תא
89 שמע, שנינו בברייתא, בהמה מהורה שילדה מין בהמה ממאה
90 פטורה מן הכבירה, ואם יש בו בולד מקצת סימנים שבהם דומה
91 לאמו, חייבת בכורה. מאי לאו – האם אין כוונת הברייתא
92 שאפילו פרה שילדה מין סוס שאין שום דבר שבו הולד שוה לאמו
93 וכנ"ל, אם יש בו מקצת סימנים חייב בכורה, וכל שכן בשני הספיקות
94 הראשונים שהולד שוה קצת לאמו, שחייב בכורה. דוחה הגמרא: לא
95 – כוונת הברייתא לחייב רק פרה שילדה מין חמור, ונפשט רק הספק
96 הראשון.
97 הגמרא רוצה לפשוט את שני הספיקות הראשונים. אומרת הגמרא:
98 תא שמע, פרה שילדה מין חמור, וחמור שילדה מין סוס, פטורה
99 מן הכבירה, ואם יש בו מקצת סימני חייבת בכורה. מאי לאו,
100 אתרוייהו – בין פרה שילדה חמור ובין חמור שילדה סוס, די במקצת
101 סימנים לחייבם בכורה. דוחה הגמרא: לא, דברי הברייתא לחייב
102 בכורה נאמרו רק אפרה שילדה מין חמור, אך חמור שילדה סוס,
103 אף אם יש לו מקצת סימנים, פטור מבכורה.
104 תמדה הגמרא: אבל אם כן יקשה, חמור שילדה מין סוס ששנינו
105 בברייתא, למאי קתני לה – לענין מה נקטו התנא, אם לפטורא –
106 ללמדנו שאם אין לסוס הנולד מקצת סימניו, שפטור מבכורה,
107 פשיטא שפטור, השתא ומה פרה שילדה מין חמור, דאידי ואידי
108 – האם והולד, בני מיקדש בכורה ניהו, אמרת שרק אם יש בו
109 מקצת סימניו, אין – חייב בכורה, ואי לא, לא. חמור שילדה מין
110 סוס, שהאם ממין הראוי לקדושת בכורה, והולד ממין שאין בו
111 קדושת בכורה, מיבעיא – וכי צריך להשמיענו שפטור. אלא בהכרח
112 שנקטו התנא לחייבו באופן שיש בו מקצת סימניו, ונפשטו שני
113 הספיקות הראשונים.
114 דוחה הגמרא: לעולם נקטו התנא לפטור באופן שאין בו מקצת
115 סימניו, ועל שאלת הגמרא 'פשיטא' יש להשיב, אצטריך – הוצרכה

1 תלמוד לומר (שמות יג, שם לד כ) 'פטר חמור' 'פטר חמור' שני
2 פעמים, שרק פטרי חמורים אמרתי לך שיש בהם דיני בכורה, ולא
3 פטרי סוסים וגמלים.
4 הגמרא מקשה על דרשת רבי יוסי הגלילי ש'פטר חמור' נכפל ללמד
5 שבשאר בהמות טמאות אין קדושת בכורה: פריך רב אחא, והלא
6 אין שום 'פטר חמור' מיותר, דאי כתב רחמנא 'פטר חמור' חד ו-פעם
7 אחת, הנה אמינא – הייתי דורש פסוק זה במדת 'דבר שהיה כפול
8 ויצא מן הכפל ללמד, לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על
9 הכפל בולו יצא', והיינו שחמור שהיה ככלל בהמות טמאות יצא
10 מהכפל שצריך לפדותו בשה, לא ללמד על עצמו יצא, אלא על כל
11 בהמה טמאה, ולעולם כל בהמה טמאה נפדית בשה, לכך כתב
12 רחמנא 'פטר חמור' אחריו ו-פעם נוספת, שרק פטרי חמורים
13 ולא פטרי סוסים וגמלים, ואימא – ויש לומר, דמעטינהו לטמאים
14 רק מפדיון בשה, ולעולם כפל דבר – אבל באמת כולם קדושים,
15 ונפדים בכל דבר כנגד שוים.
16 משיבה הגמרא: אם כן, לכתוב רחמנא פעם אחת 'פטר חמור'
17 תפדה בשה, ובפעם השנייה 'חמור תפדה בשה' ללא תיבת 'פטר',
18 שמשמעו שדווקא חמור נפדה בשה, 'פטר חמור תפדה בשה' 'פטר
19 חמור תפדה בשה' למה לי, ומיתור זה למד רבי יוסי הגלילי, שרק
20 פטרי חמורים אמרתי לך, שיש בהם קדושה הצריכה פדיון, ולא
21 פטרי סוסים וגמלים שאין בהם כלל קדושת בכורה, ואינם צריכים
22 פדיון כלל.
23 הגמרא מבררת מנין לתנא של המשנה שאין דין פדיון בסוסים
24 וגמלים. שואלת הגמרא: ותנא דידן – התנא במשנתנו שדרש
25 מכפילות 'פטר חמור' שולד שאינו דומה לאמו פטור מבכורה,
26 למעוטי סוסים וגמלים מנא ליה, שהרי דרש מכפילות 'פטר חמור'
27 ענין אחר. משיבה הגמרא: אמר רב פפא, למד זאת מ'כלל ופרט'
28 האמור בפסוק (שמות לד ט-ט), 'כל מקנה תזכר' הוא כפול, ו'שור ושה
29 וחמור' הוא פרט, כלל ופרט, אין כפול אלא מה שבפרט, שור
30 ושה וחמור, אין – הם חייבים בדני בכורה, מידי אחריו – אחרים,
31 דהיינו שאר בהמות טמאות, לא.
32 הגמרא מנבאת מדוע רבי יוסי הגלילי לא למד מכלל ופרט, ובמה
33 נחלקו עליו רבנן. אומרת הגמרא: ורבי יוסי הגלילי שדרש מכפילות
34 'פטר חמור' לפטור שאר בהמות טמאות מפדיון, הוא סובר שאי
35 אפשר ללמוד זאת מכלל ופרט, משום ש'פטר' הפסיק הענין – שאם
36 היה נאמר 'וכל מקנה תזכר פטר שור ושה וחמור' היה הפרט מתייחס
37 אל הכלל ופרטו, אבל כיון שנאמר 'ופטר חמור', אף שבתחילת
38 הפסוק כבר נאמר 'פטר', הפסיק הכתוב בין הפרט 'חמור' לכלל 'וכל
39 מקנה תזכר', ואין הפרט מצמצם את הכלל, ואי אפשר ללמוד מזה
40 לפטור שאר בהמות טמאות מפדיון. ורבנן שדרשו פסוק זה במדת
41 כלל ופרט, סברו שו"ו הדר ערביה קרא – הוי"ו שבתיבת ופרט'.
42 מחבר את הפרט לכלל של 'וכל מקנה תזכר', ונדרש בכלל ופרט'.
43 ורבי יוסי הגלילי סובר, שאם כוונת הכתוב לכלל ופרט, לא היה לו
44 לכתוב לא וי"ו ולא פטר, כלומר שלא היה הכתוב צריך לכתוב
45 'פטר' להפסיק, וממילא לא היה צורך בו"ו להחזיר לכלל. ורבנן
46 סברו, אידי דהא – כיון שבפטר חמור יש רק חובת פדיון בקדושת
47 דמים, והא – ובבכור בהמה טהורה יש קדושת הגוף, פסיק להו –
48 הוצרך הכתוב להפסיק ביניהם, ותר ערבי להו – ואחר כך הוסיף
49 וי"ו לחבר את הפרט 'חמור' אל הכלל, ללמד שדיני בכורה לא נאמרו
50 על שאר בהמות טמאות.
51 לעיל (ט) הביאה הגמרא את המשנה להלן (ט) רחל שילדה מין עז
52 ועז שילדה מין רחל פטורה מן הבכורה, ואם יש בו מקצת סימנים
53 חייב. הגמרא דנה בכמה אופנים שהולד אינו ממין אמו: איבעיא
54 להו, פרה שילדה מין חמור ויש בו מקצת סימניו, שבהם הוא
55 דומה לאמו הפרה, מהו, האם יש עליו דיני בכור בהמה טהורה או
56 לא. והספק הוא, האם עז שילדה מין רחל ורחל שילדה מין עז, דבי
57 יש לולד מקצת סימניו חייבת בכורה, דהא – כי האם בהמה
58 מהורה, והא – וגם צורת הולד כבהמה מהורה, וכן הא – האם ממין

הלכה יומית לעיון ברמב"ם – בנוסף לשיעורים היומיים ג"פ ליום, פ"א ליום, וסהמ"צ עה

שהטומאה לא תעבור ואף שבשר המת עצמו מטמא, מאחר שאינו ממין העצמות הרי הוא ממעט (תפארת ישראל מקואות פ"ו בענין י"א).

קילוח המים הנדרש כיון שאינם מין מים. דוגמא לדבר - בית שיש בו עצמות המטמאים באוהל ואם יש פתח ברוחב טפח בינו לבית אחר הטומאה עוברת לבית השני, אך כאשר יש באותו טפח בשר מת הוא ממעט את עובי הטפח וגורם

שבת קודש כ"ט מרחשון ה'תשע"ב

נזקי ממון - מהו האיסור?

"כשם שאסור לגנוב ולגזול ממון חבירו, כך אסור להזיק ממון שלו אפילו אם אינו נהנה כו".

וביד רמ"ה (ב"ב, פ"ב, אות קז) ביאר בשני דרכים: (א) מהאיסור "לפני עור לא תתן מכשול". (ב) מהציווי "ואהבת לרעך כמוך". והגרי"פ פערלא (בביאורו לסהמ"צ לוס"ג, ל"ת נה - נד, ג) הסיק שהאיסור להזיק נכלל בלאו של "לא תשים דמים בביתך".

והרבי ביאר (לקו"ש כ"ז עמ' 145) שעל דרך הפשט "יש לומר שאין צריכים על זה אזהרה לידע האיסור, כי מובן הוא במכל-שכן מהעונש": כיון שבתורה נאמר במפורש העונש המוטל על המזיק, הוא חיובו לשלם את הנזק שהזיק ממנו, מובן מאליו שזהו דבר האסור.

פתיחה להלכות נזקי ממון: יש בכללן ארבע מצות עשה, וזהו הוא פרטן: (א) דין השור. (ב) דין ההקטר. (ג) דין תפוח. (ד) דין הפערה.

בתורה נאמרו דיני חיובי התשלומין של ארבעה אבות נזיקין, אבל לא נאמר במפורש איסור להזיק בארבעה אבות אלו. לדוגמא, בדין בור נאמר (משפטים כא לג'לד) "וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה גוי בעל הבור ישלם גוי", אך לא מפורש בתורה איסור לכרות בור שעלול לגרום נזק. והמפרשים כתבו לבאר את המקור לאיסורים אלו בכמה אופנים:

רבינו יונה (אבות פ"א ד"ה משה קיבל) כתב שהדבר נלמד מהאיסור "לא תגזול". ועל דרך זה יש לדייק מלשון הטור (ח"מ סי' שעה):

המשך ביאור למסכת בכורות ליום ראשון עמ' ב

1 אכילתו, ומוכח שמותר לאכול חלב בהמה טהורה.
2 ואיבעית אימא, היתר אכילת חלב נלמד מהבא - מכאן, שנאמר
3 בשבח ארץ ישראל (שמות ג ח) 'ארץ זבת חלב ודבש', ואי לא דשרי
4 - ואם חלב בהמה טהורה אינו מותר באכילה, משתבח לן קרא
5 במדי דלא הוי - וכי הכתוב משבח את ארץ ישראל בדבר שאינו
6 ראוי לאכילה.
7 ואבעית אימא, מהבא - מכאן, מהמשל שהמשיל הנביא על החובה
8 ללמוד תורה (ישעיהו נה א) 'לבו שברו' - קנו אוכל בסוף ואלכו
9 שברו פלא כסף וכלא מחיר וין וחלב, וגם על זה נסוב תחילת דברי
10 הנביא 'ואכלו', ומבואר שמותר לאכול חלב.
11 הגמרא שבה להקשות על הדרשה שדרשו רבי שמעון וחכמים
12 מכפילות איסור אכילת גמל. מקשה הגמרא: אלא מעתה - מאחר
13 שדרשו כפילות האיסור של 'גמל' גמל, אם כן, 'שפן' 'שפן'
14 'ארנבת' 'ארנבת' 'חזיר' 'חזיר' (ויקרא יא ה-ג, דברים יד ו-ט) להני הוא
15 דאתו - וכי גם כפילות אלו נכתבו ללמד דרשות אלו שדרשו
16 מכפילות איסור 'גמל' גמל. אלא בודאי שפרשות אלו נכפלו
17 בויקרא ובדברים, לכתנאי, למה נשנו - נכפלו דיני המינים
18 הטמאים והטהורים, כבהמה נכפלו, משני שנאמר בפרשת ראה
19 (דברים יד ז) 'ממפריטי הפרסה השבועה', והיא בריה שיש לה שני גבין
20 ושני שדראות, שלא הזכירה בפרשת חומש ויקרא, ובעזיפות נכפלו
21 דיני הטמאים והטהורים, משני הרה, שלא הזכירה בויקרא. וכל
22 פרשה שנאמרה פעם אחת, ונשנתה פעם נוספת, לא נשנתה אלא
23 לחדש בה דבר.
24 מסיימת הגמרא את הקושיא: וכיון שנתבאר שכפילות המינים
25 נאמרו כדי לחדש את דיני השבועה והראה, אם כן כפילות 'גמל'
26 'גמל' נמי להכי הוא דאתא, ולא כדי לדרוש ממנה את דרשות רבי

שמעון וחכמים.
מתרצת הגמרא: אף שיש כפילות שחזרו ונשנו משום דבר
שנתחדש, מכל מקום ניתן לדרוש מ'גמל' גמל, כי כל ה'כא דאיכא
למדרש דרשינן - כל מקום שיש אפשרות לדרוש את הכתוב,
דורשים אותו.
הגמרא דנה בדעת רבי שמעון שחולק על הכלל של היוצא מטהור
טהור: תנו רבנן, רחל שילדה מין עז, ועז שילדה מין רחל, פטורה
מן הבכורה, ואם יש בו בולד מקצת סימנים חייבת בבכורה. רבי
שמעון אומר, אין די במקצת סימנים, אלא עד שיהא ראשו ורובו
של הולד דומה לאמו.
הגמרא דנה בשיטת רבי שמעון שאסר טמא הולד מן הטהור, והתירו
על ידי סימנים: איבעיא להו, לאכילה מי בעי רבי שמעון ראשו
ורובו - האם גם לגבי היתר אכילה סובר רבי שמעון שרק אם ראשו
ורובו של הולד דומה לאמו הטהורה הוא מותר באכילה, או לא, ודי
שיהיה דומה לה במקצת סימנים, כדי להתירו באכילה. ורק לגבי
קדושת בכורה הצריך רבי שמעון שיהא ראשו ורובו של הולד דומה
לאמו.
מבאר הגמרא את צדדי הנידון: האם דווקא לענין בכורה הצריך
רבי שמעון שיהיה דומה לאמו בראשו ורובו, משום דכתיב לגבי
בכור בהמה טהורה (במדבר יח ז) 'אף בכור שור', ומשמע שאין דיני
בכורה חלים עד שיהא הוא (-האם) שור ובכורו (-הולד) שור,
אבל לאכילה אין צורך שיהיה דומה לאמו בראשו ורובו, ודי במקצת
סימנים, משום ד'גמל' הוא דאמר רחמנא דאסיר - רק על ולד
שהוא 'גמל', דהיינו שצורתו כבהמה טמאה, אסר הקב"ה באכילה,
אולם הא - ולד שהוא דומה במקצת סימנים לאמו הטהורה, כיון
שהוא

וְאֶת־הַפֶּסַח וְאֶת־הַחֹלֶה וְהִבַּאתֶם אֶת־הַמִּנְחָה הָאֶרֶצָה אוֹתָהּ מִיַּדְכֶם אָמַר יְהוָה:
 הֲוֹרֹר נֹכַל וַיֵּשׁ בַּעֲדָרוֹ זָכַר וְנָדַר וּזְבַח מִשְׁחַת לְאֲדָנָי כִּי מִלֶּךְ גָּדוֹל אָנִי אָמַר יְהוָה
 צְבָאוֹת וְשְׁמִי נֹרָא בְּגוֹיִם: ב א וְעַתָּה אֲלִיכֶם הַמִּצְוָה הַזֹּאת הַכֹּהֲנִים: ג אִם־לֹא תִשְׁמְעוּ
 וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ עַל־לֵב לְתֵת כְּבוֹד לְשְׁמִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְשַׁלַּחְתִּי בְכֶם אֶת־הַמַּאֲרָה
 וְאֲרוּתִי אֶת־בְּרֻכּוֹתֵיכֶם וְגַם אֲרוּתִיהָ כִּי אֵינְכֶם שְׁמִים עַל־לֵב: ג הֲנִי גַעַר לָכֶם אֶת־הַזֶּרַע
 וְזֵרְתִי פָרֶשׁ עַל־פְּנֵיכֶם פָּרֶשׁ חֲגִיכֶם וְנִשְׂא אֶתְכֶם אֵלָיו: ד וַיִּדְעֶתֶם כִּי שַׁלַּחְתִּי אֲלֵיכֶם אֶת
 הַמִּצְוָה הַזֹּאת לְהִיזֹת בְּרִיתִי אֶת־לִוִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: ה בְּרִיתִי | הִיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים
 וְהַשְּׁלוֹם וְאֶתְנֶם־לוֹ מוֹרָא וַיִּירָאֵנִי וּמִפְּנֵי שְׁמִי נַחַת הוּא: ו תּוֹרַת אֱמֶת הִיְתָה בְּפִיהוּ וְעוֹלָה
 לֹא־נִמְצָא בְּשַׁפְתָּיו בְּשִׁלּוֹם וּבְמִישׁוֹר הֶלֶךְ אִתִּי וְרַבִּים הָשִׁיב מֵעוֹן: ז כִּי־שַׁפְּתִי כֵהֵן
 יִשְׁמְרוּ־דַעַת וְתוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מִלֶּאֲדָ יְהוָה־צְבָאוֹת הוּא:

הפטרת 'מחר חודש' גרפסה בעמ' קנו

המשך ביאור למס' בכורות ליום ראשון עמ' א

22 מבהמה טמאה או טהורה.
 23 משיבה הגמרא: אין בכלל זה תוספת חידוש, אלא כִּימְנָא בְּעֵלְמָא
 24 הוּא, הָלֹא הִתְחַלֵּף לָךְ – שלא תחליף בין דיני המשנה, הָלֹא הִימָא
 25 וְיֵל בְּתַרְיָה דִּיבְרִיה – שלא תאמר שיש ללכת אחר צורת הולד, וְהָאִי
 26 – ובהמה טמאה שילדה טהור, ולדה טָהוֹר מְעֵלִיא – גמור הוּא,
 27 וְהָאִי – ובהמה טהורה שילדה טמא, ולדה טָמֵא מְעֵלִיא הוּא, אֱלֵא,
 28 לעולם זיל בְּתַר אִמִּיה – לך אחר אמו, ואם היא טהורה אף ולדה
 29 טהור, ואם היא טמאה אף ולדה טמא.
 30 דנה הגמרא: מְנָא הֲנִי מִלֵּי שְׁמִין הוֹלֵד נִקְבַע לְפִי אָמוּ. משיבה
 31 הגמרא: דְּהֲנֵנוּ רַבְנָן, נִאֲמַר (ויקרא יא ד) 'אֵדָ אֵת זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּעֱלֵי
 32 הַגֵּרָה וּמִמִּפְרִיֵי הַפְּרִסָה, אֵת הַגִּמְלָה כִּי מַעֲלָה גֵרָה הוּא וּפְרִסָה אֵינְנו
 33 מִפְּרִיֵי טָמֵא הוּא לָכֶם, ולשון הפסוק תמוה, כי בתחילתו משמע
 34 שכונתו לאסור אפילו בהמות שהם גם מפריסי פרסה וגם מעלי גרה,
 35 ואחר כך פירט הכתוב שהאיסור הוא רק על בהמות שהם מעלות
 36 גרה ואינם מפריסות פרסה, ובהכרח שִׁישׁ לָךְ מִן בַּהֲמָה שִׁישׁ לוֹ אֵת
 37 כֹּל סִימְנֵי הַטְּהוֹרָה, שֶׁהוּא גַם מַעֲלָה גֵרָה וְגַם מִפְּרִיֵי פְרִסָה, וּמְכַל
 38 מְקוֹם אִי אֵתָהּ אוֹכְלוּ, וְאִיזָה זֶה, זה ולד שצורתו כמין טָהוֹר, שְׁנֹלֵד
 39 מִן בַּהֲמָה מִמִּין הַטָּמֵא.
 40 דנה הברייתא: אִי אֵינִי – ואולי אין כוונת הכתוב אֱלֵא לאסור ולד
 41 שצורתו כצורת מִין טָמֵא, הַנּוֹלֵד מִן בַּהֲמָה מִמִּין הַטָּהוֹר, וּמֵאִי –
 42 ולפי זה מה ביאור התיבות 'מִמֶּעֱלֵי הַגֵּרָה וּמִמִּפְרִיֵי הַפְּרִסָה',

1 הברייתא לומר שגם חמור שילדה סוס פטור מבכורה, כי כִּלְקָא
 2 דְּעַתָּךְ לומר, שרק הָתָם בפרה שילדה חמור, הדין הוּא שאין הולד
 3 חייב בבכורה, כיון שיש שינוי בין האם לולד, הַיֵּשׁ לָהּ לֹא־הִפְרָה
 4 קַרְנִים, וְהָאִי – ולולד החמור אֵין לָהּ קַרְנִים, ועוד, כִּי הָאִי – האם,
 5 פְּרִסוֹתֶיהָ סְדוּקוֹת (–מחולקות), כדרך הבהמות הטהורות, וְהָאִי –
 6 והולד פְּרִסוֹתֶיהָ קְלוּטוֹת (–מחוברות), כדרך הבהמות הטמאות,
 7 ולכן אינו חייב בבכורה. אֲבָל הָכֵא בחמור שילדה סוס, כיון שהאם
 8 והולד שוים, דְּאִירִי וְאִירִי – האם והולד אֵין לָהּ קַרְנִים, וְאִירִי וְאִירִי
 9 פְּרִסוֹתֶיהָ קְלוּטוֹת, אִימָא – היה מקום לומר, שגם הולד הוא מִין
 10 אָמוּ שהיא חמור, ומה שיש לו מראה סוס, יתכן כִּי חֲמוֹר אָדוּם
 11 בְּעֵלְמָא הוּא, קִמְשָׁמַע לֵן הברייתא שגם חמור שילדה סוס, הולד
 12 נחשב סוס, ופטור מבכורה.
 13 ונמצא שלא נפשט אלא הספק הראשון, שפרה שילדה חמור, ויש
 14 לולד מקצת סימנים שהוא כבכור בהמה טהורה, אבל דין חמור
 15 שילדה סוס, ודין פרה שילדה סוס נשארו בספק.
 16 שינוי במשנה: וּמָה הֵן פְּאֻכִּילָה כו', שהיוצא מן הטמא טמא והיוצא
 17 מן הטהור טהור.
 18 הגמרא מבארת מה בא לרבות הכלל של 'היוצא מן הטמא טמא
 19 והיוצא מן הטהור טהור'. שואלת הגמרא: לָמָּה לִי לְמִיתָנִי – לצורך
 20 מה שבה המשנה וכתבה את הכלל 'שְׁהִיִּצָא מִן הַטְּמֵא טְמֵא, והיוצא
 21 מן הטהור טהור', והרי אין בו תוספת על מה ששינוי לגבי ולד הנוולד